

13 юли 1863; I, 7, 7 септември 1863). Въпреки славата си на един от най-отявлените антиелинисти, пребиваващи в българското публично пространство, П. Р. Славейков не се скъпи на комплименти, когато стане дума за монолитния гръцки патриотизъм: „Велика Гърция наричат гърците земята си, в която да са претърколи едно магаре, краката му ще надскочат навън от нейните предели. Но те имат право. Истинно Велика е земята, [къ]дето се раждат велики по родолюбието си хора. Велик е този народ, който умеи така да брани интересите на народността си.“ (I, 2, 30 юни 1863).

Освободен от зооморфната символика и положен в конкретиката на културната и обществено-политическата модернизация на Балканите към средата на XIX век, Славейковият пиетет пред гръцкото милеене за род и отечество говори и така:

[В]сичкото преимущество на гръцкото духовенство над българското е, че то има властта и богатствата или йоще вещинството на Макиевелската политика²¹, с която е толкози прочут техния Караказан²². Че гръцкото духовенство не заключава добри и истинни пастири, то е доказано и явно като слънцето по падне, но тази тяхна нефелия тежи само на нас - българите, и за нас [тя] е ухрабна. При [в]сичкото тяхно недостойнство, черквата ако да тлее и да са парализува, книжнината им успява, училищата им са поддържат, младите им са изучават и гръцкият народ [в]сяка една година добива по няколко добри граждани, когато за нас и от туй слънчице нема; защото [в]земат от нас хляба и го дават на своите и с нашите камъни по нашата глава бият. ... И [в]сичко туй е станало и става защ? За да не даде връх нашата народност и тъй да си останем завек под тяхното владичество. Затова колкото повече сегя, та мисля и размишлявам върху този предмет, друже, толкоз повече са убеждавам в необходимостта на една особна от гръцката българска йерархия. (I 17, 12 април 1864).

Осъществената в този откъс идентификация между гръцката общност в Османската империя и институционалния крепеж на Цариградската патриаршия не представлява изключение в присъщото на църковното движение публично говорене. Констатираният подход е краен и необоснован в много от своите аспекти, но той обслужва българския интерес изключително ефективно и по тази причина дори и запознат с реалностите, автор като П. Р. Славейков не се колебае да negliжи различията и разминаванията между духовния и светски елит, обвързан с Вселенската църква и гърците поданици на султановата държава. Този подход пер-